

BÖLÜM 8

DÜNYANIN KONUŞTUĞU KÖPEK: PİTBULL

İbrahim ŞEKER¹

Ömer ERTEN²

Abdurrahman KÖSEMAN³

GİRİŞ

Doğada var olan hayvan türlerinin hiç birinin içgüdüsel ve yaşamsal özellikleri nedeniyle “kötü hayvan” olarak tanımlanamayacağı açıktır. Ancak, genetik ve yetiştirme yöntemleri sayesinde böyle tanımlanabilecek hayvanlar üretmek, ceza ve ödül temelli eğitim modelleriyle bazı hayvanları koşullandırıp zarar verici hale getirmek tarihten beri görülen bir durumdur.

Dünyanın birçok ülkesinde köpek saldırıları ve ısırılmaları nedeniyle kendisinden en fazla söz ettiren Pitbull’lar (American Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, American Bully ve Staffordshire Bull Terrier) bunun en somut örneğini teşkil etmektedir. Geçmişte “dadı köpeği” olarak adlandırılan bu köpekler ne yazık ki morfolojik ve fizyolojik özellikleri yanında yetiştirilme ve kullanım amaçları nedeniyle günümüzde kötü bir üne kavuşturulmuşlardır (16, 23).

Sığırları gütmeye ve çiftlikleri koruma gibi yetenekleri olan Pitbull’lar köpek dövüşlerine yönelik olarak vahşet dolu biçimde eğitilerek dünyanın hemen her yerinde yasadışı olan bu faaliyetlerin içinde bulunmaya mecbur bırakılmaktadır (8). Pitbull’lar bazı ülkelerde karıştıkları insan ve hayvan ısırma olayları nedeniyle tehlikeli görülüp yasaklı hale getirilmiştir. Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri’nin (ABD) bazı eyaletleri, Belçika, Brezilya, Danimarka, Ekvador, Finlandiya, Fransa, Kanada, Malezya, Norveç, Polonya, Porto Riko, Singapur, Türkiye, Venezuela ve Yeni Zelanda Pitbull’ların tamamen yasaklandığı ya da sahiplenme, kurtarma ve ithalatlarına katı sınırlamalar getirildiği ülkelerdendir (23).

Amerika Birleşik Devletleri’nde veteriner hekimlerin çoğu, köpek ırklarını ya-

1 Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni AD., iseker52@gmail.com

2 Öğr. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Kemaliye Hacı Ali Akın Meslek Yüksek Okulu, Veterinerlik Bölümü, oerten@erzincan.edu.tr

3 Doç. Dr., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Akçadağ Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, abdurrahman.koseman@ozal.edu.tr

saklamanın insan güvenliğini sağlamanın etkili bir yolu olmadığını, ısırma riskini azaltmak için toplumsal eğitimin ve köpeklerin tasmalı gezdirilmesi gibi yasaların daha sıkı uygulanmasının etkili olacağını bildirmişlerdir. Ayrıca, köpek ısırması ile ilgili en yüksek riskli köpeklerin Chow Chow'lar, orta dereceli riskli olanların ise Pitbull'lar olduğunu belirtmişlerdir (12).

Almanya Aşağı Saksonya Tehlikeli Hayvanlar Yasası'nın yönergelerine göre agresif davranış hipertrofisi test edilen Bullterrierlerde yetersiz veya rahatsız edici saldırgan davranış belirtisi bulunamamış, aksine, test edilen köpeklerin büyük çoğunluğunun mükemmel sosyal becerilere, yetkin bir şekilde iletişim kurma ve sorunların uygun şekilde üstesinden gelme özelliğine sahip oldukları kanıtlanmıştır. Bu çalışmada ayrıca Bullterrierlerin insanlara ve çevreye karşı rahatsız edici saldırganlık özellikleri daha önce Golden Retrieverlar ile yapılmış iki farklı araştırma sonuçlarıyla karşılaştırılmış, bulgular bu çalışmalardaki sonuçlarla benzer bulunmuştur (15).

Köpeklerin farklı fiziksel özelliklerinin tanımlanması, köpek ırklarını sınıflandıranın kolay bir yoludur. Bununla birlikte, birçok köpek sahibi ve veteriner hekim, bazı köpek ırklarında saf ırk ve karışık varyasyonlar arasında ayırım yapmakta hala zorlanmaktadır. Saf ya da melez ırkları doğrulamak için mevcut tek yöntem resmi soyağacı sistemi olduğundan, saf bir cins köpeği doğrulamak için gerekli araç ve yöntemlerin yokluğu şu anda önemli bir sorundur (13).

Yapılan bir çalışmada gözlemsel olarak Pitbull olduğu belirtilen köpeklerin DNA değerlendirmesinde %98'inin safkan olmadığı bildirilmiştir (11). Başka bir çalışmada da Pitbull tipi köpekler için DNA'ya dayalı sonuçlar ile gözlemsel tanımlama arasındaki uyum zayıf ila orta arasında belirlenmiştir (14). Pitbull tipi köpeklerin görsel tanımlanmasının sübjektif olduğu ve doğruluğunun sorgulandığı bildirilmiştir (10).

Bu çalışma, Pitbull köpekleri hakkında kapsamlı ve güncel bilgiler ortaya koymak amacıyla gerçekteştirilmiştir.

Pitbull'ların kökeni ve özellikleri

Pitbull'lar, çeviklik ve atılgan Terrierler ile güçlü bir yapıya sahip Bulldogların 19. yüzyılın başlarında İngiltere'de melezlemesiyle elde edilen genotiplerdir. Bu köpekler, hizmet köpekleri, terapi köpekleri, K9 polis köpekleri ve aile hayvanları olarak başarılıdır (17).

İngilizler, çukurdaki bir direğe bir boğa ya da ayıyı bağlayarak bir köpeği ona saldırmaya teşvik ederlerdi. Bu faaliyetler yasaklandığında, köpekleri en kısa sürede çukurdaki en çok fareyi öldürmeye yöneltmişlerdir. Bu öldürücü saldırıyı

yeterince yapmayan köpekler ise dövülerek ya da aç bırakılarak zorlanıyorlardı. İstenilen düzeyde saldırgan olan ve rakip köpekleri öldürenler ise ödüllendiriliyordu. Pitbull'lar uzun yıllar bu amaçla kullanılmıştır. İngiliz Parlamentosu 1835 yılında yasa çıkartarak bu faaliyetleri önlemeye çalışmıştır (18, 21).

Genel olarak Pitbull'lar iyi yapılandırılmış vücut tipine sahip, yuvarlak başlı, baskın, kontrolü zor, saldırmaya meyilli ve çevresine geri dönüşü olmayan zararlar veren atletik bir köpek olarak bilinmektedir. Göçmenler vasıtasıyla ABD'ye getirilen bu köpekler 20. yüzyılda en popüler aile köpeklerinden biri haline gelmişlerdir. Günümüzde bu ülkedeki toplam köpek popülasyonunun yaklaşık %20'sini Pitbull'lar oluşturmaktadır (1). Pitbull'lar İtalya'ya ilk olarak 1970'lerin sonlarında getirilmiş olup şu anda İtalya'da yaklaşık 60 düzenli çiftlik vardır (9).

Pitbull'ların sınıflandırılması

Günümüzde Pitbull terimi yalnızca bir köpek ırkını ifade etmemekte, farklı fiziksel ve genetik özellikleri olan çok sayıdaki ırkı tanımlamaktadır. Ancak, Pitbull'lara benzeyen yirmiden fazla ırk bulunmaktadır. Bullmastiff, Dogo Argentino, American Bulldog ve Cane Corso görünüşleri nedeniyle sıklıkla Pitbull'larla karıştırılmaktadır. Fiziksel olarak Pitbull'lardan daha büyük olan bu ırklar daha az yaygındır ve herhangi bir uluslararası köpek örgütü bunları Pitbull olarak sınıflandırmamaktadır (17).

Uluslararası Kinoloji Federasyonu (FCI) Bull Type Terriers üst başlığında, Pitbull'lardan dördünü ayrı ırk olarak kabul etmiştir. Pitbull Terrier'i ise ayrı ırk olarak sınıflandırmaya dâhil etmemiştir. Amerikan Staffordshire Terrier ve Amerikan Pit Bull Terrier arasında morfolojik (vücut ve göz rengi, burun, dudak ve göz kapağı çevresinde pigmentasyon) ve davranışsal benzerlikler olması nedeniyle başlangıçta her ikisi aynı ırk olarak değerlendirmiştir. Ancak, yapılan seleksiyon çalışmaları ile Amerikan Staffordshire Terrierler genetik ve davranışsal olarak farklılaştırılmış ve FCI tarafından 1996 yılında ayrı bir ırk olarak tanımlanmıştır (16, 18, 21).

Pitbull olarak isimlendirilen başlıca köpek ırkları şunlardır (8).

1. American Pit Bull Terrier
2. American Staffordshire Terrier
3. Staffordshire Bull Terrier
4. American Bully

Pitbull köpek ırkları ve özellikleri

Amerikan Pit Bull Terrier: Amerikan Pit Bull Terrieri, on dokuzuncu yüzyılın sonundan itibaren beyaz İngiliz Terrieri ile Old Bulldog'un melezleme yetiştirilmesiyle oluşturulmuştur. American Pit Bull Terrier, FCI (Federation Cynologique International) ve ENCI (National Italian Kennel Club) tarafından ırk olarak tanınmamaktadır. Pitbull'ları tanıyan UKC (United Kennel Club) ve ADBA (American Dog Breeders Association), biraz farklı biçim-karakter standartlarını belirlese de bu ırkı onaylayan kuruluşlardır (9).

Amerika'ya göç eden Britanya'lıların yanlarında getirdikleri Pit Bull Terrierlerin adları burada American Pit Bull Terrier olarak değiştirilmiştir. Temel özellikleri güç, güven ve bağlılık olan bu sadık köpeklerin büyük çoğunluğu sürü koruyucu avcılık amaçlı veya refakatçi olarak yetiştirilmektedir (21, 18).

Amerikan Pit Bull Terrier, sahiplenme duygusunun fazlalığı ve güçlü fiziği nedeniyle bazen saldırganlaşabilmesi nedeniyle sosyalleştirilmeye ve uygun bir eğitime ihtiyaç duyar. Saldırgan davranışlar, ırkın karakteristik özelliğini taşımaz ve istenmeyen nadir bir durumdur (5). American Pit Bull Terrierler, orta büyüklükte, uzun vücutlu, sağlam yapılı, kısa tüylü, pürüzsüz derili, iyi gelişmiş kaslara sahip, güçlü ve atletik köpeklerdir. Erişkin erkekleri 17-28 kg canlı ağırlık ve 45-55 cm cıdago yüksekliğine, erişkin dişiler ise 15-24 kg canlı ağırlık ve 43-51 cm cıdago yüksekliğine sahiptir (4, 5) (Şekil 1).

Şekil 1. Amerikan Pit Bull Terrier (6).

Irka özgü kafatası büyük, düz veya hafif yuvarlak, derin ve kulaklar arası geniştir. Kafatası üstten bakıldığında, alta doğru hafifçe incelmekte, önden bakıldığında

da geniş ve küt bir kama şeklindedir. Gözlerin üzerindeki supraorbital kemerler belirgin değildir. Gözler orta büyüklükte, yuvarlak ve birbirinden ayrı ve alçaktır. Ciddi bir kusur olan mavi dışındaki tüm göz renklerine rastlanmaktadır. Yanak kasları belirgindir ancak kırışıksızdır. Köpek konsantre olduğunda alnında kırışıklıklar oluşur. Kafatası genişliğinin 2: 3 oranında olan ağız geniş ve derindir. Burun hizasında çok hafif bir daralma ve gözlerin hizasında hafif bir düşüş gösterir. Ağzın üst çizgisi düzdür. Alt çene iyi gelişmiş, geniş ve derindir. Dudaklar güçlü ve sıkıdır. Dişler beyaz, eşit aralıklı ve sağlamdır. Herhangi bir renkte olabilen burun büyük, delikleri açık ve geniştir. Boyun orta uzunlukta ve kaslıdır. Boyun, kafatası ile birleştiği yerden omuzlara birleştiği yere kadar kademeli olarak genişler ve üst kısımda hafif bir kemer yapar. Boyundaki deri sıkı ve gergindir. Göğüs derin ve orta derecede geniştir. Ön göğüs omuzlarla aynı hizada, kaburgalar arkaya doğru genişçe uzanır. Sırt güçlü ve sağlamdır. Bel kısa, kaslı ve sağrının tepesine doğru hafifçe kavislidir, ancak göğüs kafesinden daha dardır ve orta derecede kıvrımlıdır. Ön bacaklar düz, kalın ve yuvarlak kemiklidir. Bilekler diktir. Arka bacaklar adaleli, topuklar yere dik ve ne içe ne de dışa dönük olmamalıdır. Ayaklar orta büyüklükte, kavisli ve sağlamdır. Yürüyüş yuvarlanma hissi vermeksizin esnek olmalıdır. Kısa olan kuyruk, omurganın doğal bir uzantısı olup üstten aşağı doğru inceler. Köpek rahatladığında, kuyruk aşağıda tutulur ve yaklaşık olarak dizine kadar uzanır. Köpek hareket ederken kuyruk sırtla aynı seviyede taşınır. Köpek heyecanlandığında, kuyruk yükseltilmiş, dik bir pozisyonda taşınabilir, ancak asla arkaya kıvrılmaz. Kısa, yatık ve sert olan tüy rengi siyah, beyaz, kahverengi veya hepsinin karışımı olabilmektedir (4, 5)

Amerikan Pit Bull Terrierlerin kırmızı ve mavi burunlu alt tipleri vardır. Kırmızı burunlular ağızdan kuyruğa kadar kırmızı ve kahverenginin farklı tonlarında burun rengine sahiptirler. Bunların dudakları, gözleri ve tırnakları da kırmızı renktedir. Mavi burunluların dudakları, gözleri ve ayak tırnakları mavi veya gri renktedir. Her iki alt tipin burun rengi dışındaki özellikleri ise ortaktır (8).

Amerikan Staffordshire Terrier: Günümüzde American Kennel Club tarafından tanınan 193 ırk arasında en popülerlerden birisi olan bu ırk diğer Pitbull'lar gibi 18. ve 19. yüzyılda dövüş köpeği olarak kullanılmıştır (8, 21). Bazı araştırmacılara göre bu ırkın genetik geçmişinde Beyaz İngiliz Terrieri ve Siyah Bronz Terrieri gibi soyu tükenmiş ırkların kanı bulunmaktadır (7).

Amerikan Kennel Club, 1970'lerin başında, ırk olarak tanıdığı Staffordshire Terrier'in adı Amerikan Staffordshire Terrieri olarak değiştirildi. Ancak bu ırkın hala inanılmaz bir kimlik sorunu bulunmaktadır. Aynı köpek United Kennel Club'a (AKC) ve/veya American Dog Breeder's Association'a American Pit Bull

Terrier olarak kaydedilebildiği gibi ebeveynleri AKC'ye kayıtlıysa, AKC tarafından Amerikan Staffordshire Terrieri adı altında da kaydedilebilir (22).

Zihinsel ve fiziksel zorlukların üstesinden gelebilen, son derece akıllı, sevimli, eğitilebilir ve oyuncu olan bu köpekler, özelliklerinden dolayı şov dünyasında kullanılabilmektedirler (8, 17) Büyüklüğüne göre oldukça güçlü, kaslı ve tıknaz, aynı zamanda çevik, zarif, heyecanlı ve çok cesurdur (Şekil 2).

Şekil 2. American Staffordshire Terrier (2).

Kafa orta büyüklükte, görünüşü dikkat çekici, derin ve geniş, yanak kasları çok belirgindir. Kulaklar başa üstten bağlantılı, gül biçimli veya yarı dik olmalıdır. Tam düşük kulaklar kusurlu kabul edilir. Gözler koyu ve yuvarlak, alının aşağısında ve birbirinden uzak olmalıdır. Göz kapaklarının dışı pembe olmamalıdır. Ağız orta büyüklükte, çeneler güçlü ve oldukça kuvvetli ısırma gücüne sahiptir. Alt ve üst dudaklar birbirine yakın ve sıkıdır. Üst dişler öndeki alt dişlerin dışında sıkıca birleşir. Burun siyah renktedir. Boyun orta uzunlukta, güçlü, üst kısmı hafif kavisli, omuzlardan kafatasının arkasına doğru incelmekte, derisi gergindir. Omuzlar geniş, eğimli, güçlü ve kaslıdır. Sırt oldukça kısa, omuzdan sağrıya hafif eğimli, sağrıdan kuyruğun tabanına hafif kısa eğimlidir. Tüm kaburgalar birbirine yakın, esnek ve arkada geniştir. Ön bacaklar, göğüs gelişimine izin vermek için oldukça geniş olarak ayrılmıştır. Göğüs derin ve geniş. Kuyruk vücut boyutuna göre kısa, gövdeye alttan bağlantılı, düz ve uca doğru incelmektedir. Kuyruğun kesilmesi uygun değildir. Ön bacaklar düz, iri veya yuvarlak kemikli, bilekler dik olmalıdır.

Arka bacaklar kaslıdır. Dizler içeri veya dışarı dönük olmamalıdır. Ayaklar orta büyüklükte, kemerli ve kompakt, yürüyüş yaylı olmalıdır. Kürk kısa, kıllar sert ve parlaktır. Kürk herhangi bir renkte düz, parçalı veya yamalı olabilir. Ancak tümü beyaz veya %80'den fazlası beyaz, siyah, ten rengi ya da karaciğer rengi istenmez. Boy ve kilo orantılı olmalıdır. Cidago yüksekliği erkeklerde yaklaşık 46-48 cm, dişilerde 43-46 cm arasında tercih edilir (7).

Staffordshire Bull Terrier: Bu ırk, İngiltere'de oluşturulan Staffordshire Bull'un 1880'lerde ABD'ye getirilmesinden sonra, yetiştiriciler tarafından geliştirilerek bugünkü özelliklerine kavuşturulmuştur. American Kennel Club ve United Kennel Club başta olmak üzere tüm büyük Kennel Club'lar tarafından tanınan bu ırk İngiltere'deki kadar olmasa da ABD'deki en popüler köpek ırkları arasında yer almaktadır (22).

Bu köpekler, boyutuna göre güçlü ve kaslı, aynı zamanda oldukça aktif ve çeviktirler. Cidago yükseklikleri yaklaşık 35-40 cm olan bu ırkta erkekler yaklaşık 13-17 kg, dişiler yaklaşık 11-15 kg ağırlığa sahiptirler (19) (Şekil 3).

Şekil 3. Staffordshire Bull Terrier (20).

Bu ırkta kısa, derin, geniş kafatası, çok belirgin yanak kasları, belirgin görünüm, kısa ön yüz ve siyah burun olmalıdır. Pembe (Dudley) burun ciddi bir kusur olarak kabul edilir. Gözler, yuvarlak, orta büyüklükte ve tercihen koyu olmalıdır. Açık renkli gözler veya pembe göz kenarları bir kusur olarak kabul edilir. Kulaklar gül veya yarı dik olmalı ve büyük olmamalıdır. Tam düşme veya tam diklik

ciddi bir kusur olarak kabul edilir. Ağız, alt kesici dişlerin dış tarafının üst kesici dişlerin iç tarafına temas ettiği biçimde kapanmalı, dudaklar sıkı ve temiz olmalıdır. Boyun kaslı, oldukça kısa, dış hatları belirgin ve omuzlara doğru yavaş yavaş genişlemelidir. Gövdenin üst kısmı düzgün ve her iki yarısı birbirine eşit, göğüs kısmı geniş ve derin, kaburgalar oldukça esnek ve hafif, sırtta birbirine yakındır. Kuyruk kesilmemiş, orta uzunlukta, düşük seviyeli olmalı, uca kadar incelmeli ve mümkün olduğu kadar aşağıda tutulmalıdır. Çok uzun veya kötü kıvrılmış bir kuyruk önemli bir kusurdur. Ön bacaklar düz ve kemikleri güçlü, araları oldukça açık olmalı, omuzlar düşük, bilekler zayıf olmamalıdır. Ayaklar orta büyüklükte, hafif dışa çıkıntılı, taban yastıkları güçlü olmalıdır. Arka bacaklar iyi kaslı, arkadan bakıldığında birbirine paralel olmalı, dizler iyi bükülmüş biçimde yere doğru inmelidir. Ön ve arka bacaklarda eğer pençe varsa kesilerek uzaklaştırılmalıdır. Yürüyüşü özgür, güçlü ve çeviktir. Önden veya arkadan bakıldığında bacakların paralel hareket ettiği fark edilebilir. Vücut kılları pürüzsüz, kısa ve cilde yakındır. Renkleri kırmızı, açık kahverengi, beyaz, siyah veya mavi ya da bu renklerden herhangi birinin beyazla karışımı olabilir (19).

American Bully: Bu ırk, American Pit Bull Terrier'in doğal bir uzantısı olarak 1980'lerde geliştirilmiş daha sonra ayrı bir ırk olarak United Kennel Club tarafından 2013 yılında tanınmıştır. Bu ırk, genetik olarak American Bulldog, English Bulldog ve Olde English Bulldog gibi diğer bazı ırklardan etkilenmiştir (1).

American Bully, karakteristik kompakt, güçlü, kalın yapısı ile tanınır. Görünüşü güçlü bir American Pit Bull Terrier temelini yansıtır. Oldukça kaslı olmasına rağmen aktif ve çeviktir (1) (Şekil 4).

Şekil 4. American Bully (3).

American Bully, her şeyden önce yaşam sevinci, coşku ve güven sergileyen bir ırktır. Güçlü görünümüne rağmen, tavırları nazik ve arkadaş canlısıdır. İnsanlara karşı saldırgan davranışları ise ırkın karakteristik özelliği değil, son derece istenmeyen bir durumdur (1).

American Bully ırkında kafa benzersizdir ve önemli bir özelliktir. Baş vücutla orantılı olarak makuldür ve nefes alıp vermeyi tehlikeye atmamak ve normal görmeyi engellemek için abartısızdır. Yanak kasları belirgindir ve kırışıklıdır. Ağzı geniş ve hafif kare olup üst kısmı düzdür. Ağzın uzunluğu kafatasının uzunluğundan daha kısadır ve başın toplam uzunluğunun %25-35'i arasındadır. Alt çene iyi gelişmiş, geniş ve derindir. Burun geniş, burun delikleri iyi açılmıştır. Burun rengi genellikle kürk rengiyle uyumludur ve tüm renkleri kabul edilebilir. Eşit aralıklı, beyaz dişlerden oluşan eksiksiz bir diş setine sahiptir. Gözler orta büyüklükte, oval ila hafif yuvarlaktır ve kafatasında iyice ayrı ve alçaktır. Mavi hariç tüm renkler eşit derecede kabul edilebilir. Dik veya düz, geniş kulaklar tercih edilmez. Boyun orta uzunlukta ve kaslıdır. Tepede hafif bir kemer vardır. Boyun kafatasına bağlandığı yerden omuzlara kadar kademeli olarak genişler (1, 2).

Gövde, geniş, derin bir göğsü ve iyi yaylanmış kaburgaları ile yakın bağlantılıdır. Göğüs derin olduğundan daha geniş ancak abartısız olabilir. Ön göğüs, omuz noktasının çok ötesine uzanmaz. Sırt geniş, güçlü ve sağlamdır. Üst çizgi düz ve düzdür. Bel geniş ve kısadır. Omuzdan dirseğe olan mesafe, dirseklerden ayak tabanına kadar olan mesafeye eşittir. Dirseklerden ayakların altına kadar olan mesafe biraz daha kısa olan köpekler kabul edilebilir ancak arzu edilmez. Omuz bıçakları uzun, geniş, kaslı ve arkaya iyi yaslanmış (1, 2).

American Bully, her an yeni ve heyecan verici bir şey görmeyi beklediği izlenimini veren, gösterişli ve kendinden emin bir tavırla hareket eder. Koşarken, yürüyüş zahmetsiz, güçlü ve iyi koordine edilmiş olup, önde iyi bir erişim ve arkadan sürüş gösterir. Bacaklar içeri veya dışarı dönük değildir. Yetişkin erkeklerde ideal cıdago yüksekliği 43-50 cm, dişilerde 41- 48 cm'dir. Genel denge ve ağırlığın boyuna doğru oranı, köpeğin gerçek ağırlığından ve boyundan çok daha önemlidir (1).

SONUÇ

Türkiye'de son yıllarda yasaklı köpekler kapsamında gündemde oldukça fazla yer alan Pitbull tipi köpekler hakkında insanların yeterince bilgi sahibi olmadıkları, bu nedenle farklı kaynaklardan sunulan bilgilere göre kanaat oluşturdıkları gözlemlenmektedir. Tehlikeli oldukları gerekçesiyle idari otorite tarafından halkı koruma kaygısıyla yasaklanmaları ile hayvan severlerin kendi seçtikleri köpek-

lere sahip olma arzuları ve hakları arasında bir karşıtlık, bunun meydana getirdiği kaçınılmaz bir gerilim ortamı söz konusu olmaktadır. Günümüzde zaman zaman neden oldukları tehlikelerden ve zararlardan hareketle bireysel olarak mizacına, genetik yapısına, yetiştirilme geçmişine ve davranışlarına bakılmaksızın, sadece görsel tanımlamalara göre belirli köpek ırkları ve tiplerine karşı yasaklar koyulmasının doğru olmayabileceğinin de göz önüne alınması gerekmektedir. Bu süreçte tehlikeli köpekler genelinde en doğru kararların ve uygulamaların hayata geçirilmesi için Pitbullar hakkında daha detaylı, bilimsel temelli ve doğru bilgilerin temin edilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle mevcut çalışmanın, bilimsel niteliklere sahip doğru ve güncel bilgileri sağlamada yararlı olması ve önemli katkılar sunması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

1. American Bully. <https://www.ukcdogs.com/american-bully/>. Erişim tarihi: 21.05.2022. Erişim tarihi: 21.05.2022.
2. American Bully ırkı ve Özellikleri. <https://alternatifduyam.com/american-bully-irki-ve-ozellikleri/>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
3. American Bully Photo. https://www.freepik.com/premium-photo/american-bully-puppy-sitting-isolated-white_12161680.htm#&position=4&from_view=detail#&position=4&from_view=detail. Erişim tarihi: 21.05.2022.
4. American Pit Bull Terrier Breed Standard. <https://static1.squarespace.com/static/5ab560115417fc954e31baf8/t/5beb81becd83669970bfb428/1542160831199/APBT.pdf>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
5. American Pit Bull Terrier. <https://www.ukcdogs.com/american-pit-bull-terrier> Erişim tarihi: 21.05.2022.
6. American Pit Bull Terrier Premium Photo. https://www.freepik.com/premium-photo/american-pit-bull-terrier-4-years-old-dog-portrait-isolated_7837260.htm. Erişim tarihi: 21.05.2022.
7. American Staffordshire Terrier. <https://www.akc.org/dog-breeds/american-staffordshire-terrier/>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
8. Braby, E. 2022. Types of Pitbull Dog Breeds: Differences, Appearances, & Traits. https://www.loveyourdog.com/types-of-pitbulls/#Defining_Pitbulls. Erişim tarihi: 21.05.2022.
9. Ciampolini, R., Cecchi, F., Paci, G., Policardo, C., & Spaterna, A. (2013). Investigation on the genetic variability of the american Pit Bull Terrier dogs belonging to an Italian breeder using microsatellite markers and genealogical data. *Cytology and Genetics*, 47(4), 217–221.
10. Hoffman CL, Harrison N, Wolff L, Westgarth C. Is that dog a pit bull? A cross-country comparison of perceptions of shelter workers regarding breed identification. *J Appl Anim Welf Sci*. 2014;17(4):322–39. doi: 10.1080/10888705.2014.895904.
11. Gunter LM, Barber RT, Wynne CDL. A canine identity crisis: Genetic breed heritage testing of shelter dogs. 2018. *PLoS One*. 23;13(8):e0202633. doi: 10.1371/journal.pone.0202633.
12. Kogan LR, Schoenfeld-Tacher RM, Hellyer PW, Oxley JA, Rishniw M. Small animal veterinarians' perceptions, experiences, and views of common dog breeds, dog aggression, and breed-specific laws in the United States. *Int J Environ Res Public Health*. 2019 23;16(21):4081. doi: 10.3390/ijerph16214081.
13. Kriangwanich W, Nganvongpanit K, Buddhachat K, et al. Genetic variations and dog breed identification using inter-simple sequence repeat markers coupled with high resolution melting analysis. *PeerJ*. 2020 ;8:e10215. DOI: 10.7717/peerj.10215.

14. Olson KR, Levy JK, Norby B, Crandall MM, Broadhurst JE, Jacks S, Barton RC, Zimmerman MS. Inconsistent identification of pit bull-type dogs by shelter staff. *Vet J.* 2015; 206(2):197-202. doi: 10.1016/j.tvjl.2015.07.019.
15. Ott S, Schalke E, Hirschfeld J, Hackbarth H. Assessment of a Bullterrier bloodline in the temperament test of Lower Saxony--comparison with six dog breeds affected by breed specific legislation and a control group of Golden Retrievers. *Dtsch Tierarztl Wochenschr.* 2009;116(4):132-7.
16. Özcan, M. Öztürk, N. Hanna Onuk, A What is Pitbull and what it is not? International VE-TEXPO-2019 Veterinary Sciences Congress, September 20-22, 2019. Istanbul, Turkey.
17. Pitbulls. <https://www.pitbullinfo.org/> Erişim tarihi: 21.05.2022.
18. Racial History. <https://badrap.org/breed-info/breed-history>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
19. Staffordshire Bull Terrier. <https://www.akc.org/dog-breeds/staffordshire-bull-terrier/> Erişim tarihi: 21.05.2022.
20. Staffordshire Bull Terrier-Standary. <https://jelenadogshows.com/eng/topical/staffordshire-bull-terrier-standard/>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
21. The History of Pit Bulls. <https://love-a-bull.org/resources/the-history-of-pit-bulls/>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
22. The Staffordshire Terrier Club of America, Inc. Looking at The American Staffordshire Terrier. https://www.astkennel.com/app/download/12927688227/Breed_Study_by_STCA.pdf?t=1480261141. Erişim tarihi: 21.05.2022.
23. Where are pit bulls banned internationally. <https://banpitbulls.org/where/where-are-pit-bulls-banned-internationally/>. Erişim tarihi: 21.05.2022.